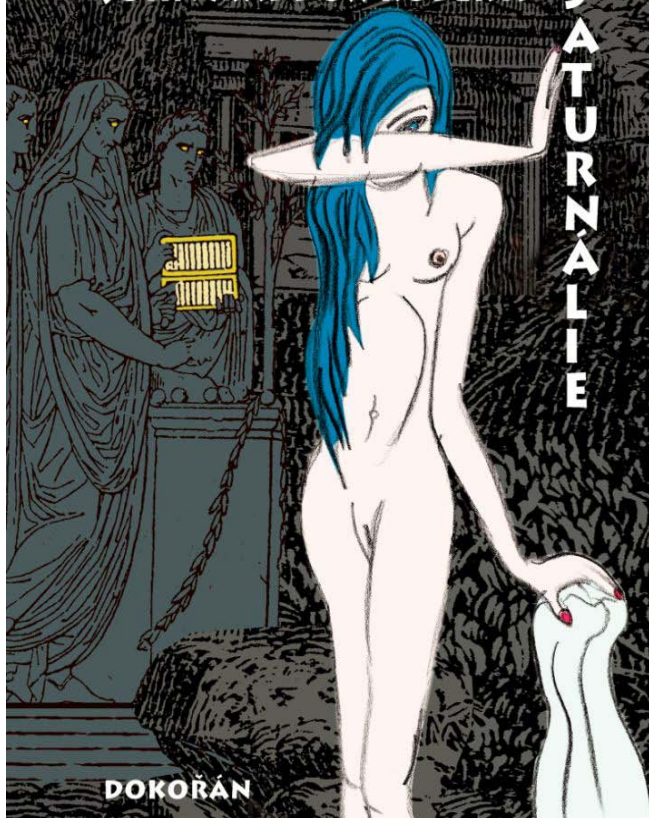

DECIUS CAECILIUS METELLUS
NA STOPĚ TĚMĚR
DOKONALÉ VRAZDY
JE DO NÍ ZAPLETEN
I JULIUS CAESAR?

JOHN MADDOX ROBERTS

**S
A
T
U
R
N
A
L
I
E**

DOKOŘÁN

JOHN MADDUX ROBERTS

SATURNÁLIE

SPQR – SENATUS POPULUSQUE ROMANUS,
TJ. SENÁT A LID ŘÍMSKÝ

NAKLADATELSTVÍ DOKOŘÁN

John Maddox Roberts

Saturnálie SPQR V

© John Maddox Roberts 1999, 2012
Translation © Petra Pachlová, 2008, 2012

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické)

Z anglického originálu *SPQR V. Saturnalia*

přeložila Petra Pachlová

Odpovědný redaktor Marek Pečenka

Redakce Tereza Ješátková

Obálka Pavel Růt

Sazba Miloš Jirsa

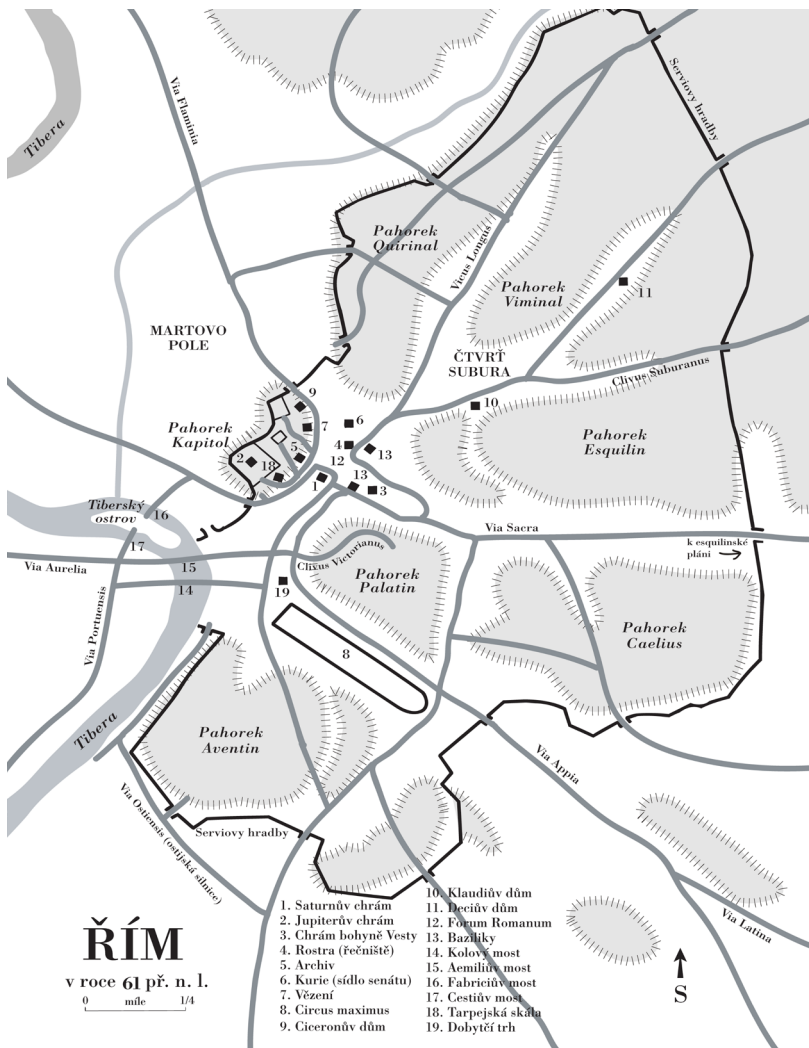
Konverze do elektronické verze eReading, s r.o.

Vydalo v roce 2012 nakladatelství

Dokořán s. r. o., Holečkova 9, Praha 5,
dokoran@dokoran.cz, <http://www.dokoran.cz>

(517. publikace, 54. elektronická, pdf)
(520. publikace, 57. elektronická, epub)
(523. publikace, 60. elektronická, mobi)

ISBN 978-80-7363-455-1 (pdf)
ISBN 978-80-7363-458-2 (epub)
ISBN 978-80-7363-461-2 (mobi)

Priscille Ridgewayové, která se nikdy nevzdává;
nekonečně jí děkuji za léta podpory.

I

Na italskou půdu jsem znovu vstoupil jednoho nevlídného prosincového dne. Studený déšť mi bičoval obličej a malý námořní kutr poháněný vesly pomalu připlouval do tarenského přístavu. Plavit se po moři v tuto roční dobu, dávno po plavební sezóně, bylo příšerné. Pochopitelně, pokud se mne týká, nic takového jako plavební sezóna neexistuje. Opustili jsme Rhodos za stejně nepříznivého počasí, proplétali jsme se mezi nekonečným řetězem ostrůvků a pak jsme zamířili vzhůru podél rozeklaného řeckého pobřeží. Přeppluli jsme úžinu oddělující Řecko od Itálie a okolo jižního cípu jsme se dostali až do poměrně chráněných vod Tarenského zálivu.

Přešel jsem po lodní lávce a vstoupil na pevninu s obvyklým pocitem hluboké úlevy. Nepadl jsem na kolena a nepolíbil zemi jen proto, abych zachoval dobré mravy. Můj žaludek se začal okamžitě uklidňovat. Ale stále přšelo.

„Země!“ zvolal procítěně s upřímnou úlevou Hermes. V podpaží nesl rance s našimi věcmi. Nenáviděl moře ještě víc než já.

„Užívej si, dokud můžeš,“ poradil jsem mu. „Za chvíli vyměníš zvedající se žaludek za rozmlácený zadek.“

„Chcete říct, že musíme *jet na koni*?“ Koně měl v lásce asi tak jako moře.

„Snad sis nemyslel, že do Říma půjdeme pěšky?“

„To bych nejspíš vydržel. Jak je to daleko?“

„Skoro tři sta mil. Naštěstí je to celé po vynikajících cestách první třídy. Pojedeme po via Appia do Kapuy a pak podle pod-

mínek po ní buď budeme pokračovat až do Říma, nebo zvolíme silnici via Latina. Obě cesty jsou skoro stejně dlouhé. Latina by mohla být v této roční době o něco sušší.“

„To je tak daleko?“ zeptal se Hermes. Jako můj otrok se už nacestoval o mnoho více než většina chlapců jeho věku, ale zeměpis mu stále nějak unikal. „Vždyť jsme v Itálii!“

„Itálie je mnohem větší, než si myslíš. Teď dojde pro zbytek našich zavazadel.“

Rozmrzele se vrátil na loď pro moji truhlu a pár dalších věcí. Když odešel, po molu ke mně přistoupil úředně vyhlížejíci muž doprovázený svým tajemníkem.

„Kvintus Silanus,“ představil se, „správce přístavu. A vy budete...?“

„Decius Caecilius Metellus mladší,“ řekl jsem mu.

„Cenzorův syn, že? Dozvěděli jsme se, že byste se mohl vyložit zde nebo v Brundisiu. Vítejte zpátky v Itálii, senátore. Postarali jsme se, abyste se do Říma dostal co nejrychleji.“

Ohromilo mě to. Ještě nikdy jsem nebyl považován za tak významného. „Skutečně? Jak jste se postarali?“

„Pojďme pryč z toho deště,“ navrhl Silanus. Následoval jsem ho do budovy úřadu hned vedle přístaviště. Nejprve jsme vešli do podloubí u vchodu a setřásli z šatů kapky vody. Pak jsme vstoupili do jeho kanceláře, stísněné místnosti se stěnami pokrytými přihrádkami na dokumenty.

„Prosím, tady je něco na uklidnění žaludku,“ řekl Silanus. Otroci mi nalili pohár bílého vína. Bylo to slušné bruttijské, ne příliš ředěné vodou.

„V městských stájích u Appianské brány na vás čekají koně a někde tady mám pro vás potvrzené průvodní dopisy, abyste mohl nechat cestou do Říma koně nakrmit a ustájit. Pokud budete potřebovat, vymění vám je za čerstvé.“ Asi minutu probí-

ral spisy v přihrádkách, až se kolem něj hladce protáhl jeho tajemník, sáhl do jedné z nich a vytáhl kožený sáček plný malých svitků.

„Kdo to všechno zařídil?“ zeptal jsem se.

„Cenzor,“ odpověděl Silanus. „Vy jste to nečekal?“

„Ani ne,“ přiznal jsem. „Povolání k návratu jsem obdržel na Rhodu a skočil na první loď směřující do Itálie, ale myslel jsem, že do Říma se budu muset dostat sám. Obvykle, když se vracím domů, můj otec nevyběhne ze dveří s vlající tógou a rozevřenou náručí, aby mě přivítal, jestli víte, co mám na mysli.“

„Nu, otcové už jsou takoví,“ prohlásil Silanus a nalil si pohár. „Nemůžete očekávat, že se budou chovat jako vaše stará sabinská chuva.“

„To jistě ne. Jak to v současné době vypadá na venkově?“

„Nezvykle klidně. Pro změnu můžete nechat své zbraně v zavazadlech.“

„A ve městě?“ zeptal jsem se.

„To nemohu říct. Slyšel jsem, že poslední dobou je to tam nebezpečné.“

„Klodius?“ V tom roce kandidoval Klodius na tribuna. To byl tehdy v Římě nejvýznamnější úřad: kdyby Klodia zvolili, měl by po celý rok neomezenou moc a zároveň by byl i nedotknutelný a zákony nepostižitelný. Jen při tom pomyšlení se mi svíral žaludek. Předpokládalo se, že ve volbách velmi snadno zvítězí. Klaudiovci byli patricijové, a tedy vyloučení ze zastávání tohoto úřadu, a Klodius musel dlouho a vytrvale usilovat o to, aby ho přeradili mezi plebejce. Nakonec díky Caesarově a Pompeiově vlivu dosáhl svého cíle tím, že ho adoptoval nějaký podivný plebejský příbuzný jménem Fonteius. Všichni, kdo bojovali proti jeho přeražení mezi plebejce, očekávali nadcházející rok s nepříjemnými pocity.

„Je to Caesarův pes,“ prohlásil Silanus, „ale říká se, že ho konzul nedrží na krátkém řetězu.“ Silanus, stejně jako všichni ostatní, hovořil o Caesarovi, jako by byl jediným konzulem. Druhý konzul, Bibulus, byl taková nula, že Římané o tom roku mluvili vždy jako o „konzulátu Julia a Caesara“. Vzal jsem si průvodní dopisy, vyzvedl svého otroka i věci a plahočil jsem se v dešti až k Appianské bráně.

Všichni se shodli na tom, že bych se neměl do Říma vracet dřív, než bude Klodius bezpečně pryč ze svého úřadu, nejlépe vůbec pryč z Říma. Ale to by nesměl zemřít Metellus Celer. Výzva mého otce, abych se vrátil, byla naprosto rezolutní, mám-li to vyjádřit velmi jemně.

Náš příbuzný Kvintus Caecilius Metellus Celer je mrtvý: má se za to, že byl otráven. Rodina se svolává na jeho pohřeb. Okamžitě se vrať do Říma.

Zdálo se to trochu přehnané. Jistě, Celer byl sice tehdy nejvýznamnější z rodiny Caeciliů, ale za normálních okolností by se jeho pohřbu zúčastnili jen nejbližší členové rodiny a příslušníci rodu, kteří se náhodou v době jeho smrti nacházeli v Římě. Ti všichni by dohlédli na obvyklé náležitosti provázející odchod prominentního muže. Povolat Caecilie z tak vzdálených končin, jako byl Rhodos, značilo, že je na obzoru politická krize.

My Metellové jsme byli politiky do morku kostí, avšak já byl jediným členem rodiny, jehož přítomnost v Římě se považovala za politickou přítěž. Můj talent dělat si nepřátele byl u muže tak prostého politických ambicí vskutku pozoruhodný. Lidé, kteří něco skrývali, v mé přítomnosti hned znervózněli.

U městské brány jsme si s Hermem vyzvedli dva koně, na třetího jsme naložili naše skrovná zavazadla a odklusali jsme. Hermes poskakoval v sedle způsobem, který byl bolestivý,

i když jste se na něj jen dívali. Pochopitelně jsem se tomu srdečně smál. Sám jsem jezdil na koni celkem slušně. Když jsem byl malý, začínal jsem na mírných klisnách na našem venkovském statku; když jsem dospěl v muže, poslal mě otec do cirkusu, aby mě vycvičili jezdci, kteří cválají vedle závodních vozů a pobízejí čtyřspřeží. Tenhle trénink se mi moc hodil ve Španělsku, kde jezdecko často pronásledovalo vzbouřence v kopcích. Přesto se ze mne nikdy nestal vášnivý milovník koní a raději jsem z pohodlí tribuny sledoval při jízdě profesionály. Bylo to však lepší než chůze nebo nedejbože plavba po moři.

Jako veškeré naše silnice, i via Appia byla skvěle udržována. Byla nejstarší z našich hlavních cest a táhla se mezi Kapuou a Římem. Její stavbu započal Appius Klaudius Caecus téměř před třemi sty lety a i zbytek je skoro tak starý, takže topoly a cedry vysázené podél ní byly majestátní a vzrostlé. Hrobky postavené vedle cesty většinou vypadaly příjemně prostě a odrážely vkus zašlých časů. Každých tisíc kroků stál milník, na kterém byly vyryty vzdálenosti do nejbližších měst a vždycky i přesná vzdálenost ke zlatému milníku umístěnému ve Foru Romanu. Proto kdekoli v naší říši římský občan přesně ví, jak daleko je k centru společenského života. Z nějakého podivného důvodu nám to připadá uklidňující. Snad proto, že když bloudíme mezi barbary, jen těžko věříme, že Řím vůbec existuje.

Není lepší nebo trvalejší důkaz síly a geniality Říma než naše silnice. Lidé přihloupě obdivují pyramidy, které nebyly postaveny k jinému účelu, než je uložení mrtvol dávno zesnulých faraónů. Kdežto římské silnice mohou lidé z celého světa *používat*. Barbari se zřídkakdy namáhají své cesty vydláždit. Ti, kteří to dělají, se spokojí s tenkou vrstvou naštípaného kamene, snad ještě položeného na tenké vrstvě šterku. Římská silnice se podobá zdi zapuštěné do země, někdy až do hloubky

patnácti stop s pravidelně se střídajícími vrstvami sutě, kamenů a šterku, aby pevně spočinula na podloží. Střed je nepatrně vyvýšený, aby voda mohla odtékat pryč.

Římské silnice vedou rovně po celém světě jako pevně natažené provázky, s ohromujícím důvtipem na nich mosty překlenují údolí i řeky a tunely provrtávají horské výběžky, které jsou příliš velké na to, aby se daly pohodlně obejít. Čeho dosáhli při stavbě silnic ostatní? Ty naše jsou ryzím vyjádřením jedinečnosti, kterou představuje Řím.

Dobře, silnice jsme se naučili budovat od Etrusků, ale stavíme je lépe, než to kdy dokázali oni. Rozhodně je stavíme na místech, o kterých se Etruskům ani nesnilo.

Zaobíral jsem se těmito příjemnými myšlenkami, když jsme pomalu jeli k Venusii. Příliš dlouho jsem pobýval mezi cizinci a toužil jsem být znovu ve velkém městě, i když v něm byl Klo dius.

Po třech dnech jízdy jsme dorazili do Kapuy. Nádherné město, nejkrásnější v Kampánii, leželo uprostřed nejúrodnější půdy celé Itálie. Jak jsme se přibližovali, slyšeli jsme rachot proslavených kapujských bronzových dílen. Po celém městě byly rozesety slévárny a kovárny a hluk z kovadlin nikdy neutichal. Všechny předměty vytepané z bronzu od lamp až po slavnostní brnění se vyráběly v Kapui.

Také se ozývalo řinčení zbraní. Nebyly to zvuky války, ale cvičení. Za hradbami města byla asi dvacítká gladiátorských škol, protože Kampánie bývala vždycky srdcem sportu. Římané měli gladiátory rádi, ale v Kampánii se z nich stávaly přímo idoly. Když jsme kolem jedné projížděli, myslím, že to byla škola Ampliatova, něco mě napadlo.

„Připomeň mi, až se dostaneme do Říma, abych tě nechal zapsat do Statiliovy školy.“

„Nechcete mě snad prodat?“ zeptal se zděšeně Hermes.

„Samozřejmě že ne, ty tupče, ačkoli ta myšlenka má svůj půvab. Ale jestli mi máš být k užitku, musíš se umět ubránit. Už jsi dost starý na to, abys začal trénovat.“ Hermovi bylo tehdy asi osmnáct a byl to pohledný mladík s talentem pro kdejakou lumpárnu. Bylo naprosto legální vycvičit otroky v boji a tenkrát ještě neplatily žádné zákony o tom, že otroci nesmějí nosit zbraně, pokud doprovázejí svého pána za hradbami věčného města.

„Gladiátorská škola?“ Viděl jsem, že se mu ten nápad zamlouvá. Neměl ani ponětí, jak tvrdý bude trénink. Jako většina mladých chlapců se domníval, že život gladiátora je vzrušující a fascinující. Neuvědomoval si, že těch pár skvělých okamžiků v aréně v pozlacené zbroji s pery je výsledkem mnoha let dřiny pod dozorem krutých dohlížitelů s prasečíma očima, kteří si vynucují disciplínu bičem a rozžhaveným železem. Pochopitelně jsem neměl nejmenší úmysl nechat ho vytrénovat pro arénu, ale musel se naučit tolik, aby přežil pouliční rvačky a noční přepadení, které se staly běžnou součástí římského politického života.

Via Latina se na závěrečný úsek z Kapuy do Říma ukázala jako moudřejší volba. Cestou jsme nocovali v zájezdních hostincích nebo v domech přátel a příbuzných. Po devítidenním putování s častým střídáním koní jsme se celí rozlámaní a urousaní přiblížili k cíli. Hradby Říma byly na dohled.